

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag
28 februari 2005

Ons kenmerk
VO/S&O/2005/7518

Uw brief van
11 februari 2005

Uw kenmerk
2040508170

Onderwerp
vragen van het lid Azough

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Azough van uw Kamer inzake de rol van lokaal bestuur en geweld op scholen.

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2040508170.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Azough van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ingezonden d.d. 11 februari, kenmerk 2040508170)

1. Vraag: Heeft u kennisgenomen van het artikel 'School dekt geweld toe'¹?
Antwoord: Ja.

2. Vraag: Bent u het eens met de opmerking van de Amsterdamse wethouder Aboutaleb dat het gemeentebestuur van Amsterdam geen verantwoordelijke rol meer kan spelen om het geweld op scholen aan te pakken? Zo neen, waarom niet?
Antwoord: Nee, daar ben ik het niet mee eens. In de verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van de aanpak van geweld op scholen treedt geen verschuiving op. Scholen zijn en blijven de eerstverantwoordelijken voor een veilig schoolklimaat. Dit betekent echter niet dat scholen de enige verantwoordelijken zijn. Een veilig schoolklimaat kan alleen gerealiseerd worden als er sprake is van actieve deelname en betrokkenheid van leerlingen en ouders. Bovendien moet de school voor een effectief veiligheidsbeleid terug kunnen vallen op een netwerk van voorzieningen rond de school. In dit netwerk zijn voorzieningen vertegenwoordigd als jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, leerplicht/RMC-functie, jeugdzorg en zo nodig ook politie en justitie. Deze voorzieningen worden voor een belangrijk deel aangestuurd en/of gefinancierd door gemeenten en zijn hiermee voor de gemeenten instrumenten om geweld op scholen te voorkomen en aan te pakken. Daar komt bij dat gemeenten in algemene zin verantwoordelijk zijn voor het lokaal jeugdbeleid, de aanpak van voortijdig schoolverlaten en het veiligheidsbeleid in de gemeente. De hieruit voortvloeiende taken en bevoegdheden worden tevens ingezet ter bevordering van een veilige school.

3. Vraag: Klopt het dat gemeenten niet de relevante bevoegdheden hebben om met daadkracht dit soort problemen aan te pakken, aangezien middelen en bevoegdheden bij de schoolbesturen liggen? Zijn er signalen dat ook andere gemeenten dit als problematisch beschouwen?
Antwoord: De middelen en de bevoegdheden op onderwijsgebied liggen deels bij de gemeenten, deels bij de schoolbesturen. Zo hebben gemeenten een wettelijke taak bij de aanpak van voortijdig schoolverlaten bij de gemeenten, vastgelegd in de Leerplichtwet en de Regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC-functie). Gemeenten krijgen hiervoor middelen via verschillende instrumenten, zoals de RMC- en GSB- middelen, terwijl de nieuwe middelen die voortvloeien uit het plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen dat op 19 mei 2004 aan uw Kamer is gezonden (kamerstuk 2003-2004, 29240, nr. 5) grotendeels bij de scholen zijn belegd. Zoals ik hierboven heb opgemerkt, treden er in de bevoegdheden ten aanzien van veiligheid geen verschuivingen op. Dit geldt ook voor de Leerplicht en de RMC-functie. Over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen schoolbesturen en gemeenten op het terrein van het toekomstige onderwijsachterstandenbeleid is de Kamer geïnformeerd middels de "Hoofdlijnenbrief toekomstig onderwijsachterstandenbeleid" van 31 oktober 2003 (Kamerstukken II 27 020, nr. 35) en de "Uitwerkingsbrief toekomstig onderwijsachterstandenbeleid" van 9 juli 2004 (Kamerstukken II, 27 020, nr.39). Scholen en schoolbesturen zijn de belangrijkste uitvoerders van het onderwijsachterstandenbeleid. De financiële middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid worden in ruimere mate beschikbaar gesteld aan scholen. Scholen krijgen meer ruimte middelen naar eigen inzicht te besteden. Gemeenten hebben als meest schoolnabije overheid een verantwoordelijkheid voor het functioneren van de lokale infrastructuur en voor het realiseren van een samenhang tussen de schakels in de jeugdketen. Binnen het toekomstige onderwijsachterstandenbeleid hebben gemeenten een belangrijke verantwoordelijkheid voor VVE, schakelklassen en het voeren van overleg met schoolbesturen over onderwijsachterstanden en het bevorderen van integratie en het tegengaan van segregatie.

4. Vraag: Markeert de uitspraak van onderwijswethouder Aboutaleb een vertrouwensbreuk? Zo neen, hoe beoordeelt u dan zijn uitspraak?
Antwoord: Nee, de uitspraken van wethouder Aboutaleb markeren geen vertrouwensbreuk. In een

¹ Het Parool, 5 februari jl.

overleg dat ik op woensdag 23 februari jl. met wethouder Aboutaleb had zijn verschillen in inzicht geconstateerd, maar is ook besloten om gezamenlijk naar oplossingen voor gemeenschappelijk ervaren problemen te zoeken.

5. Vraag: Hoe ziet u de verdeling van verantwoordelijkheden voor het onderhavige probleem, en wat ziet u als uw rol? Wat gaat u op korte termijn doen om het probleem van geweld op scholen verder aan te pakken?

Antwoord: In het *plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen* heb ik de verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van veiligheid op school uitgewerkt. Hierin heb ik de primaire verantwoordelijkheid van scholen bevestigd. Tevens heb ik daarin de verantwoordelijkheid van de andere betrokkenen uiteengezet. Voor het ministerie van OCW bestaat deze verantwoordelijkheid met name uit het faciliteren en ondersteunen van scholen. In het plan van aanpak heb ik vervolgens een aantal maatregelen benoemd om de veiligheid op scholen te verbeteren (zoals extra leerlingbegeleiding, extra plaatsen ZMOK en reboundvoorzieningen). Op dit moment wordt dit plan van aanpak geïmplementeerd. Rond de zomer zal ik u daarover nader informeren.

6. Vraag: Waren de cijfers over geweld op scholen, zoals gemeld in het Parool artikel u bekend? Hoe ernstig duidt u het probleem van geweld op scholen, richting respectievelijk personeel en medeleerlingen?

Antwoord: Nee, deze specifieke cijfers uit 1999 waren niet bij mij bekend. Wel beschik ik over meer recente cijfers betreffende veiligheid in het onderwijs. Zo is vorig jaar in mijn opdracht onderzoek gedaan naar geweld tegen leraren en onderwijsondersteunend personeel in het primair en voortgezet onderwijs. Tevens doet de Onderwijsinspectie in haar jaarlijkse Onderwijsverslag melding van de veiligheid in het onderwijs en de mate waarin zich incidenten voordoen. Uit deze onderzoeken komt naar voren dat de veiligheid op het overgrote deel (ongeveer 90%) van de scholen positief wordt beoordeeld. Wel doen zich onveilige situaties voor (bijvoorbeeld verbaal geweld, pesten en vandalisme, maar ook fysiek geweld) die de veiligheid op school aantasten. Bovendien blijkt dat deze incidenten zich concentreren; ze doen zich in grotere mate voor in het vmbo in de grote steden. In mijn beleidsreactie op het Onderwijsverslag 2004, dat in april wordt gepresenteerd, zal ik ingaan op de meest recente bevindingen van de Inspectie van het Onderwijs.

7. Vraag: Heeft u kennisgenomen van de oproep van inspecteur-generaal Kervezee van de Onderwijsinspectie², aan scholen en leerkrachten om opener te zijn over het probleem? Deelt u haar oproep? Zo ja, hoe gaat u zorgen dat er meer openheid over deze problemen komt, ondanks de angst voor een slecht imago bij scholen, gène bij leerkrachten en zonder dit collectieve probleem alleen aan individuele schoolbesturen over te laten?

Antwoord: Ja, ik deel haar oproep. Ook ik heb de afgelopen periode opgeroepen tot meer openheid bij scholen. Voor het voeren van een preventief en effectief veiligheidsbeleid is het voor een school van belang een duidelijk beeld te hebben over de aard en omvang van incidenten binnen de eigen school. Daarnaast kan openheid zorgen voor meer uitwisseling van good practices tussen scholen en zo bijdragen aan het terugdringen van incidenten.

De Inspectie zal vanaf het schooljaar 2005/2006 het toezicht op veiligheid versterken, door het als apart kwaliteitsaspect te toetsen (op dit moment is veiligheid nog ingevuld als onderdeel van het aspect Schoolklimaat). In principe wordt veiligheid hiermee tevens een apart onderdeel in de kwaliteitskaarten die de inspectie over elke school op internet publiceert.

² Buitenhof, 6 februari jl.